

Những giải pháp nâng cao chất lượng công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí

○ THS. LÊ VĂN HỢP
Vụ trưởng Vụ Thi đua - Khen thưởng

Ngày 28/5/2007, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 77/QĐ-TTg (sau đây gọi là Quyết định số 77/QĐ-TTg) ban hành Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí. Đây là văn bản quan trọng giúp cho công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí của các bộ, ngành, các địa phương đi vào nền nếp, kịp thời, rõ ràng và hiệu quả. Các cơ quan thông tấn báo chí có được cơ sở pháp lý để tiếp cận thông tin một cách chính thống, đáp ứng nhu cầu thông tin ngày càng cao của người dân. Tuy nhiên, sau 5 năm triển khai thực hiện Quy chế đã phát sinh nhiều vấn đề cần được làm rõ và cần có giải pháp kịp thời để công tác này thực sự là công cụ tuyên truyền hữu hiệu và phát huy hiệu quả cao.

Thực hiện Quyết định số 77/QĐ-TTg của Thủ tướng, ngày 20/10/2008, Bộ trưởng Bộ TN&MT đã ban hành Quyết định số 2091/QĐ-BTNMT ban hành Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí (sau đây gọi là Quy chế) và ngày 01/6/2011, Bộ trưởng đã ban hành Quyết định số 1059/QĐ-BTNMT sửa đổi, bổ sung Quy chế với những nội dung cơ bản quy định về người phát ngôn chung của Bộ và mỗi lĩnh vực có người phát ngôn chuyên ngành, phù hợp với điều kiện, tiêu chuẩn thực hiện công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí. Việc phát ngôn được thực hiện định kỳ hoặc đột xuất, bất thường theo yêu cầu của cơ quan báo chí hoặc cơ quan chỉ đạo, quản lý nhà nước về báo chí. Trong Quy chế phát ngôn cũng quy định rõ trách nhiệm của Thủ tướng các đơn vị trong việc cung cấp thông tin hoặc phối hợp cung cấp thông tin cho báo chí.

Bộ chỉ đạo các đơn vị trực thuộc xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện Quy chế một cách

ng nghiêm túc, đặc biệt phải tăng cường phối hợp với các cơ quan báo chí, gặp gỡ, tiếp xúc phóng viên báo chí để cung cấp thông tin, tài liệu, hình ảnh theo yêu cầu của báo chí. Từ đó, lưu lượng thông tin về TN&MT đăng phát trên các phương tiện thông tin đại chúng ngày một tăng, nhanh chóng, kịp thời, có sự đổi mới về chất lượng và hình thức thể hiện. Lĩnh vực TN&MT là chủ đề lớn, quan trọng đối với các cơ quan báo chí quan tâm khai thác, phản ánh. Theo thống kê trung bình mỗi tháng có gần 2000 lượt tin bài phản ánh về các lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ. Thông qua các phương tiện thông tin đại chúng, công tác tuyên truyền, nhất là công tác báo chí đã có bước phát triển mạnh mẽ hơn, góp phần quan trọng nâng cao nhận thức cộng đồng xã hội, giúp nhân dân, các tổ chức hiểu, nắm bắt và thực hiện tốt hơn cơ chế, chính sách, pháp luật về TN&MT. Đồng thời, thông qua báo chí, Bộ đã kịp thời phát hiện được những khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển

khai thực hiện cơ chế, chính sách, pháp luật TN&MT để sửa đổi, bổ sung cho phù hợp. Ngoài ra, báo chí còn tích cực lên án những hành vi vi phạm pháp luật TN&MT.

Tuy đã đạt được một số kết quả bước đầu, nhưng trong quá trình thực hiện Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí của Bộ cũng đã bộc lộ một số tồn tại, hạn chế như:

Người phát ngôn đều kiêm nhiệm, nhất là thủ trưởng các lĩnh vực chuyên ngành, khối lượng công việc chuyên môn lớn, nên thời gian đầu tư cho công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí không nhiều; trong khi đó không có bộ phận giúp việc về vấn đề này, nên hiệu quả công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí chưa cao.

Người phát ngôn không thể tường tận mọi vấn đề của Bộ, nhất là các lĩnh vực chuyên môn sâu mang tính kinh tế, kỹ thuật cao như ngành TN&MT, trong khi công tác phối hợp giữa các lĩnh vực với người phát ngôn chưa tốt nên người phát

ngôn luôn bị động, dẫn đến nguồn thông tin đến với phóng viên báo chí đôi khi thiếu chính xác, rời rạc, tản mạn, không kịp thời, chưa đáp ứng kịp thời tinh thần như mong đợi của cơ quan báo chí.

Thông tin của một số lĩnh vực thuộc Bộ nhạy cảm, có diễn biến nhanh, phức tạp và có tác động sâu rộng trong xã hội như lĩnh vực đất đai, môi trường... cần có sự cân nhắc, thận trọng và cần có thời gian để thanh tra, kiểm tra mới biết rõ thực trạng vấn đề. Trong khi báo chí yêu cầu nhanh, kịp thời nên nhiều trường hợp không đáp ứng được yêu cầu báo chí nêu ra.

Người phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí của Bộ chưa được đào tạo, bồi dưỡng kỹ năng để có hiểu biết sâu rộng về lĩnh vực báo chí hoặc chưa nắm rõ vấn đề cần phát ngôn nên đôi khi còn lúng lúng, e dè, thậm trí né tránh trong cung cấp thông tin.

Hình thức cung cấp thông tin trong các trường hợp: Đợt xuất bản thường, hằng tháng, quý, 6 tháng và hằng năm, bằng hợp báo, qua Website của Bộ hay của đơn vị thực hiện còn thiếu đồng bộ. Website của Bộ do Báo TN&MT quản lý nên chất lượng thông tin có tính chất định hướng không cao, dẫn đến các cơ quan báo chí khai thác thông tin từ Website của Bộ không nhiều.

Sự phối hợp giữa các lĩnh vực quản lý chuyên ngành với cơ quan quản lý về thông tin báo chí (Vụ Thi đua - Khen thưởng) trong việc tiếp nhận thông tin, tổng hợp thông tin, xử lý các tình huống, sự việc bất thường và cung cấp thông tin mà báo chí quan tâm chưa tốt, còn bị động, chạy theo sự việc báo chí đã phản ánh, chưa bắt nhịp kịp thời với hoạt động của báo chí, đôi khi cung cấp thông tin chậm, thiếu tính thời sự.

Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, người phát ngôn thiếu cơ

chế tiếp cận nguồn thông tin ngay trong nội bộ, chưa nắm bắt, theo kịp được nhịp hoạt động phát triển của Bộ. Vì vậy, không đủ nguồn tư liệu, dữ liệu thông tin để chủ động đề xuất các giải pháp xử lý thông tin trước khi các cơ quan báo chí đưa tin.

Cán bộ chuyên trách tham mưu giúp việc và thực hiện nhiệm vụ tuyên truyền báo chí, phát ngôn, cung cấp thông tin cho báo chí của Bộ và của các đơn vị chưa chuyên nghiệp, năng lực thực thi nhiệm vụ còn hạn chế.

Nhiệm vụ thực hiện Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin hoàn toàn chưa được bố trí nguồn kinh phí.

Một số cơ quan báo chí khai thác thông tin khía cạnh tiêu cực hoặc rút "lõi" mang tính "giặt gân" để gây chú ý trong dự luận xã hội, nhằm thương mại hóa tờ báo. Kiến thức, hiểu biết về ngành TN&MT của một số phóng viên còn hạn chế, nhất là phóng viên trẻ, chưa có nhiều kinh nghiệm. Thái độ của phóng viên khi tiếp cận, tìm hiểu thông tin đôi khi chưa tế nhị, trong khi người có trách nhiệm cung cấp thông tin có nhiều công việc cần xử lý, giải quyết.

Với những tồn tại, hạn chế nêu trên, rất cần có những giải pháp đồng bộ để công tác tuyên truyền, quản lý báo chí của Bộ TN&MT trong thời gian tới đạt kết quả cao hơn, nhất là trong bối cảnh các lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ phát triển mạnh mẽ thì báo chí cũng sẽ càng quan tâm hơn. Để thực hiện tốt Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau đây:

Các đơn vị tổ chức quản trị đầy đủ và triển khai thực hiện tốt các quy định trong Quy chế. Tăng cường công tác phối hợp tuyên truyền, tạo thế chủ động, kịp thời trong phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí. Nếu thời gian trước,

chỉ cung cấp thông tin khi có yêu cầu của báo chí, thì thời gian tới cần chủ động phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí.

Người phát ngôn chung của Bộ phải là người phát ngôn chuyên nghiệp với bộ phận giúp việc cụ thể thực hiện tổng hợp thông tin, phát ngôn và cung cấp thông tin theo yêu cầu của công tác tuyên truyền của Bộ và yêu cầu của báo chí.

Người phát ngôn chung và Người phát ngôn chuyên ngành cần chủ động đề xuất Hợp báo để thông tin kịp thời trước, trong và sau các sự kiện, sự việc bất thường mà dư luận xã hội quan tâm, nhất là khi ban hành cơ chế chính sách mới hoặc sau hội nghị giao ban Quý, 6 tháng, năm. Đặc biệt, tăng cường hợp báo về các lĩnh vực chuyên ngành.

Xây dựng cơ sở hạ tầng về công nghệ thông tin, đặc biệt là xây dựng cổng thông tin điện tử Bộ để chuyển tải những cơ chế, chính sách, pháp luật mới của Nhà nước và của Bộ để các cơ quan thông tấn, báo chí khai thác thông tin hằng ngày.

Bộ thành lập bộ phận chuyên trách và các đơn vị cử cán bộ chuyên trách làm đầu mối thực hiện công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí theo quy định.

Báo, Tạp chí, Website của Bộ đổi mới về nội dung và hình thức thể hiện; đăng tải kịp thời thông tin về sự kiện, sự việc, sự chỉ đạo điều hành, cơ chế, chính sách mới để các cơ quan báo chí khai thác kịp thời.

Bổ trí nguồn kinh phí hằng năm thực hiện việc tổ chức phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí và tổ chức bồi dưỡng kiến thức cho người phát ngôn và cán bộ làm công tác tuyên truyền của các đơn vị.

Đưa tiêu chí đánh giá kết quả thực hiện Quy chế phát ngôn và cung cấp thông tin vào việc xét khen thưởng hằng năm. ■